

Davčna gotovost kot pogoj za rast podjetij: kaj ugotovitve OECD pomenijo za Slovenijo?

Davčni postopki, dostopnost strokovne pomoči, pragovi davčnih ugodnosti in odgovorna uporaba umetne inteligence

mag. Franc Derganc, www.modro-poslovanje.si

19. oktober 2026

Povzetek

Poročilo OECD iz oktobra 2026 povezuje gospodarsko rast z davčno gotovostjo, stroški izpolnjevanja obveznosti, zasnovo davčnih spodbud in kakovostjo davčnega upravljanja. Njegovo sporočilo je pomembno tudi za Slovenijo: podjetniškega okolja ni mogoče presojati samo po davčnih stopnjah in zakonsko razpoložljivih olajšavah. Preveriti je treba tudi, ali podjetje svoje obveznosti lahko zanesljivo ugotovi, ugodnosti dejansko uporabi ter morebitni spor učinkovito razreši. Članek te ugotovitve povezuje z raziskavo IPVU EU-27 in izbranimi vsebinsko povezanimi prispevki na portalu Modro poslovanje. Posebej ločuje neposredne ugotovitve OECD, rezultate raziskave IPVU in predloge za nadaljnjo presojo slovenskega sistema.

Uvod: OECD o davčnem okolju, ki omogoča razvoj

Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj je oktobra 2026 objavila poročilo OECD Secretary-General Tax Report to G20 Finance Ministers and Central Bank Governors (G20 United States, October 2026). Institucionalni avtor je OECD; publikacija je izdana pod odgovornostjo generalnega sekretarja OECD. Pripravljena je bila pred tretjim srečanjem finančnih ministrov in guvernerjev centralnih bank G20 pod ameriškim predsedovanjem, ki je potekalo 15. oktobra 2026 v Bangkoku. Uradna navedba publikacije vsebuje mesec in leto, zato dneva srečanja ne smemo enačiti z datumom objave poročila.^[1]

Osrednji vsebinski poudarek je poslovna dinamika: nastajanje podjetij, njihova rast, krčenje in izstopanje s trga ter s tem povezani učinki na produktivnost, inovacije in zaposlovanje. Poročilo obravnava vpliv obdavčitve dohodkov pravnih oseb, davčnih spodbud, stroškov izpolnjevanja obveznosti in davčne gotovosti. Predstavlja tudi nadaljnje delo OECD na področjih mednarodnega obdavčevanja, digitalizacije davčnih uprav ter varovanja davčnih podatkov.

Metodološko gre za pregledno poročilo, ki povzema širše analitično delo OECD. Podrobnejša študija Enhancing Corporate Tax Systems to Support Business Dynamism je na str. 18 navedena kot ločena publikacija. Predloženi dokument zato ne vsebuje vseh podatkov in raziskovalnih modelov, potrebnih za samostojno preverjanje posameznih empiričnih zaključkov.

Slovenija v poročilu ni poimensko obravnavana. Pomen dokumenta za slovensko razpravo je v vprašanjih, ki jih odpira: kako predvidljivo je davčno okolje, komu so spodbude dejansko dostopne, katere poslovne odzive povzročajo in kako se zagotavlja odgovornost pri digitalizaciji davčne uprave.

1. Davčni postopki in pravna varnost: gospodarski pomen predvidljivega odločanja

Zakaj je davčna gotovost pomembna?

Podjetje potrebuje dovolj zanesljivo oceno davčnih posledic poslovanja, da lahko presodi donosnost naložbe. Negotovost glede razlage pravil ali njihove uporabe povečuje poslovno tveganje. Če podjetje pričakuje, da bo njegov davčni položaj razjasnjen šele po dolgotrajnem sporu, lahko odloži investicijo ali zmanjša njen obseg.

OECD na str. 7–8 pojasnjuje, da povečana negotovost in pomanjkanje predvidljivosti lahko zavirata investiranje. Čakanje na razjasnitev ima za podjetje ekonomsko vrednost, vendar lahko na ravni gospodarstva pomeni počasnejši razvoj.

Kako je OECD prišel do ugotovitev?

Poročilo se sklicuje na empirične dokaze, obravnavane v spremljajoči študiji, ki kažejo pozitivne učinke davčne gotovosti na investiranje in rast podjetij. V preglednem dokumentu niso predstavljeni vzorci, modeli ali velikosti teh učinkov. Utemeljeno lahko povzamemo smer ugotovitev, ne moremo pa iz njih izračunati gospodarske škode zaradi posamezne značilnosti slovenskega postopka.

OECD izpostavlja poenostavljanje pravil, preprečevanje sporov in učinkovito reševanje nastalih sporov. Posebej poudarja jasne in stabilne pravne okvire ter preglednost in predvidljivost oblikovanja pravil.^[1]

Kaj to pomeni za Slovenijo?

Za slovensko presojo iz tega izhaja potreba po merjenju celotne poti razjasnitve davčne obveznosti. Pomembni so trajanje zadeve, stroški dokazovanja in zastopanja, ponavljanje postopkov ter trenutek, ko stranka prejme vsebinsko presojo svojih ugovorov.

Učinkovitosti ni mogoče zanesljivo oceniti samo s številom zaključenih zadev ali višino dodatno odmerjenega davka. Preveriti je treba tudi kakovost in obstojnost odločitev ter stroške, ki jih do končne razjasnitve nosita podjetje in država.

Ta usmeritev se povezuje z avtorjevim prispevkom o debirokratizaciji, ki opozarja na razliko med formalnim obstojem postopkov in dejansko možnostjo uresničevanja pravic.^[2] Poročilo OECD temu dodaja gospodarski vidik; samo ne dokazuje nepravilnosti slovenskega sistema pravnih sredstev.

2. Mala podjetja: dostopnost davčnih ugodnosti je odvisna tudi od strokovne pomoči

Zakaj razpoložljiva olajšava še ni dejansko dostopna olajšava?

Za uporabo davčne ugodnosti mora podjetje prepoznati upravičenje, razumeti pogoje, pripraviti dokazila in pravilno izvesti obračun. Uveljavljanje ima zato strošek, ki lahko zmanjša korist ukrepa.

OECD na str. 6–7 opozarja, da lahko ciljno oblikovane spodbude povečajo zapletenost in stroške izpolnjevanja obveznosti. Posledično jih mala podjetja morda uporabljajo manj, čeprav bi bila podpora z vidika njihovega razvoja posebej pomembna.

Kako je bila težava ugotovljena?

Poročilo povzema analize povezav med obdavčitvijo, finančnimi omejitvami in poslovno dinamiko. Razlikuje med stroški uporabe spodbude in položajem podjetja, ki zaradi pomanjkanja dobička oziroma davčne obveznosti ugodnosti ne more izkoristiti.

Pri mladih podjetjih so lahko zato neposredne podpore in vračljivi davčni dobropisi učinkovitejši od nevračljivih dobropisov. OECD ob tem opozarja tudi na omejevanje javnofinančnih stroškov takšnih ukrepov.^[1]

Povezava z raziskavo IPVU EU-27

Peta recenzija IPVU z dne 8. oktobra 2026 razlikuje med jamstvi zakonske poklicne poti in institucionalnim varstvom pri enajstih konkretnih storitvah. Izhaja iz informacijske asimetrije: naročnik pogosto ne more sam preveriti kakovosti kupljene strokovne pomoči. Za Slovenijo objavlja ugotovitev o odsotnosti obeh obravnavanih zakonskih poklicnih poti in primerljivega nadomestnega sistema, ob ohranitvi pojasnjenih odprtih dokaznih oznak.^[2]

Povezava med raziskavama odpira vprašanje, ali imajo mala podjetja dejanske pogoje za pravilno uporabo zahtevnega davčnega sistema. OECD preučuje ovire za poslovno dinamiko, IPVU pa institucionalna jamstva strokovne pomoči. Nobena od teh ugotovitev sama zase še ne dokazuje vzročnega vpliva določenega modela poklicne ureditve na rast podjetij.

Za Slovenijo bi bilo zato smiselno skupaj meriti stroške izpolnjevanja obveznosti, dostopnost kakovostnega svetovanja in dejansko uporabo davčnih ugodnosti.

3. Normiranci in drugi pragovi: kdaj podpora malim podjetjem postane zavora rasti?

Zakaj lahko prag spremeni poslovno odločitev?

Če je ugodnost odvisna od velikosti podjetja, lahko preseganje praga povzroči izgubo ugodnejše obravnave. Podjetje se tedaj ne odloča samo o dodatnem prihodku, temveč tudi o spremembi celotnega davčnega položaja.

OECD na str. 6 opozarja, da lahko velikostno omejene spodbude odvrčajo od rasti ali povzročajo prilagajanje organizacijske strukture zaradi ohranitve upravičenosti. Ukrep, namenjen podpori malim podjetjem, lahko torej ustvari interes za ohranjanje majhnosti.

Kaj poročilo dokazuje in česa ne?

Gre za splošno ugotovitev o možnih učinkih zasnove davčnih spodbud. Poročilo ne analizira slovenskega normiranega sistema in ne vsebuje slovenskih podatkov o kopičenju prihodkov pod pragovi ali razdeljevanju dejavnosti.^[3]

Za ugotovitev teh učinkov bi potrebovali podatke o porazdelitvi prihodkov, povezanih subjektih ter odzivih podjetij pred spremembo pragov in po njej. Tudi izrazita koncentracija pod pragom zahteva presojo drugih možnih razlag.

Slovensko vprašanje: poenostavitev, rast in primerljivost obremenitev

Avtorjev članek Kdaj se bo končala norost z normiranci? odpira razlikovanje med administrativno poenostavitvijo in materialno davčno ugodnostjo. Zastavlja vprašanje, ali je različna obremenitev primerljive ekonomske koristi ustrezno utemeljena.^[4] To je širša normativna presoja, ki je OECD v obravnavanem poročilu ne opravi.

Za strokovno presojo slovenskega sistema je treba ločiti tri vprašanja: koliko administrativnih stroškov ureditev prihrani, kako vpliva na rast in organizacijo dejavnosti ter kako razporeja skupno davčno in prispevkovno obremenitev.

Poenostavitev in davčna ugodnost nista enakovredna ukrepa. Njune cilje in učinke je treba prikazati ločeno, nato pa preveriti, ali izbrana ureditev dosega javno pojasnjen namen.

4. FURS in umetna inteligenca: učinkovitost zahteva preverljivo upravljanje

Zakaj je varovanje podatkov osrednje vprašanje?

Davčne uprave obdelujejo podatke o prihodkih, premoženju, poslovnih odnosih in transakcijah. Uporaba AI lahko izboljša njihovo delo, hkrati pa odpira vprašanja dostopa do podatkov, razkritja, nadaljnje uporabe in odgovornosti.

OECD na str. 16 poudarja, da morajo koristiti AI spremljati ustrezne varovalke. Te vključujejo upravljanje tveganj, preprečevanje nepooblaščenega razkritja, ozaveščenost zaposlenih ter organizacijske in tehnične ukrepe.

Kako OECD to preverja?

Poročilo opisuje vključitev tveganj AI v strokovne preglede zaupnosti in varovanja podatkov, ki jih izvaja Globalni forum. Preverja se zaščita informacij skozi njihov življenjski cikel ter sposobnost uprav, da prepoznajo in obvladujejo tveganja.^[1]

To ni poročilo o nepravilnostih FURS. Prav tako navedeni odsek ne vsebuje celovite presoje algoritmičnega izbiranja zadev za nadzor ali uporabe AI pri dokazovanju.

Od varovanja podatkov do kakovosti davčnega informiranja

Avtorjev prispevek o Robotku FURS vprašanje razširja na točnost, konsistentnost in sledljivost informacij, ki jih prejme zavezanec. Obravnava tudi pomen upravljanja različic, nadzora kakovosti in možnosti preverjanja nastanka odgovora.^[5] Gre za povezano, vendar širšo problematiko od zaupnosti podatkov, ki jo posebej izpostavlja OECD.

Za slovensko presojo bi bilo treba zato razlikovati med AI za informiranje, AI za analizo tveganj in AI, ki vpliva na ugotavljanje dejstev oziroma pripravo odločitev. Namen uporabe določa, katera tveganja je treba preverjati.

Predlog tega članka je, da se uspešnost uporabe ocenjuje tudi po kakovosti rezultatov za zavezanca: pravilnosti informacij, pogostosti napak, možnosti njihovega popravka in dostopnosti človeške obravnave. Število odgovorov ali hitrost obdelave teh vprašanj ne moreta nadomestiti.

5. Sklep: pravno varnost je treba vključiti v presojo gospodarskega okolja

OECD davčno gotovost, stroške izpolnjevanja obveznosti in zasnovo spodbud umešča med dejavnike investiranja in poslovne dinamike. Za Slovenijo to pomeni potrebo po širši presoji davčnega okolja: od pravil in njihove uporabe do strokovne pomoči, pravnih sredstev in digitalnih informacijskih kanalov.

Raziskava IPVU k tej razpravi prispeva primerjalno presojo institucionalnih jamstev, povezanih s strokovnimi storitvami. Njene ugotovitve je treba povezovati z nadaljnjim preverjanjem dejanskih učinkov, pri čemer rezultatov institucionalnega točkovanja ne smemo enačiti z neposredno meritvijo kakovosti vsakega izvajalca ali posameznega postopka.

Prednostne naloge so zato merjenje celotnega trajanja in stroškov davčnih zadev, preverjanje dejanske dostopnosti ugodnosti, analiza vedenjskih učinkov pragov ter preglednost uporabe AI.

Pravna varnost podjetja postane merljiv razvojni cilj, ko država preverja, ali podjetje svoje obveznosti lahko pravilno izpolni, pravice pravočasno uveljavi in spor učinkovito razreši. Poročilo OECD daje tej usmeritvi gospodarsko podlago; konkretno stanje in potrebne spremembe v Sloveniji pa moramo dokazati z domačimi podatki in primerjalno raziskavo.

Opombe in pojasnila pomena virov

^[1] OECD, OECD Secretary-General Tax Report to G20 Finance Ministers and Central Bank Governors (G20 United States, October 2026), OECD Publishing, Pariz, oktober 2026. DOI: <https://doi.org/10.1787/8af2444d-en>. Relevantna mesta: str. 6–8, 13 in 16; povezava na ločeno študijo je na str. 18.

Pomen vira: Poročilo povezuje davčno politiko in delovanje davčne uprave z gospodarskim razvojem. Davčno gotovost obravnava kot dejavnik investiranja in rasti podjetij. Opozarja na stroške zapletenosti in neželene učinke velikostnih pragov. Pri AI izpostavlja upravljanje tveganj ter zaupnost in varovanje davčnih informacij. Ker gre za pregledno publikacijo, je za podrobno presojo empiričnih metod treba pregledati tudi spremljajoče raziskave.

^[2] Derganc, Franc, Pravna varnost podjetij pri nakupu računovodskih in davčnosvetovalnih storitev v EU – Rezultati pete recenzije raziskave IPVU EU 27, Modro poslovanje, 8. oktober 2026. Dostop: 19. oktober 2026.

[Povezava do izvirnega članka](#)

Pomen vira: Raziskava primerja jamstva strokovnih storitev v EU-27. Ločuje poklicno ureditev od varstva pri konkretni storitvi. Upošteva kvalifikacije, odgovornost, nadzor in procesna upravičenja. Pomembna je za presojo preverljivosti strokovne pomoči. Njene odprte dokazne postavke omejujejo dokončnost posameznih primerjav.

^[3] Derganc, Franc, Ko država ne deluje: debirokratizacija kot ustavna obveznost države, Modro poslovanje, 20. maj 2026. Dostop: 19. oktober 2026.

[Povezava do izvirnega članka](#)

Pomen vira: Prispevek razširja debirokratizacijo na zasnovo delovanja države. Opozarja na praktično dostopnost pravic. Razlikuje med obstojem postopka in njegovo uporabnostjo. Za članek je pomemben pri presoji kakovosti davčnega upravljanja. Predstavlja avtorjevo pravno argumentacijo, ne ugotovitve OECD.

^[4] Derganc, Franc, Kdaj se bo končala norost z normiranci?, Modro poslovanje, 20. april 2026. Dostop: 19. oktober 2026.

[Povezava do izvirnega članka](#)

Pomen vira: Prispevek razlikuje med poenostavitvijo in davčnim privilegijem. Odpira vprašanje primerljivosti skupnih obremenitev. Poudarja potrebo po utemeljitvi statusnih razlik. Dopolnjuje gospodarsko vprašanje učinkov pragov. Njegove normativne ocene niso empirični zaključki obravnavanega poročila OECD.

^[5] Derganc, Franc, Pravni in tehnični vidik uporabe »Robotka FURS« – praktičnost vs. pravna varnost, Modro poslovanje, 26. marec 2026. Gradivo za predavanje 21. maja 2026; dostop: 19. oktober 2026.

[Povezava do izvirnega članka](#)

Pomen vira: Gradivo obravnava pravno kakovost digitalnega davčnega informiranja. Poudarja točnost, konsistentnost in sledljivost odgovorov. Odpira vprašanje preverljivega nadzora nad spremembami sistema. Povezuje tehnično upravljanje z uporabnikovim pravnim položajem. Za dokončno presojo konkretnega sistema zahteva ustrezno tehnično in organizacijsko dokumentacijo.